

Ansökan om dispens för bekämpning av stickmyggor

Beslut

Kemikalieinspektionen avslår ansökningarna om användning av bekämpningsmedlet Vectobac G för bekämpning av stickmyggor enligt nedan.

Beslut för respektive ansökan:

Ansökan, Dnr	Beslut	
Östa , 741-1809-08	Delavslag	Kemikalieinspektionen beslutar att avslå ansökan om utökad användning av bekämpningsmedlet Vectobac G för bekämpning av stickmyggor, utöver det som beviljats den 30 april 2009.
Österfärnebo , 741-1810-08	Delavslag	Kemikalieinspektionen beslutar att avslå ansökan om utökad användning av bekämpningsmedlet Vectobac G för bekämpning av stickmyggor, utöver det som beviljats den 30 april 2009
Jädersholmar , 741-2-09	Delavslag	Kemikalieinspektionen beslutar att avslå ansökan om utökad användning av bekämpningsmedlet Vectobac G för bekämpning av stickmyggor, utöver det som beviljats den 30 april 2009.
Koversta , 741-614-09	Avslag	Kemikalieinspektionen beslutar att avslå ansökan om användning av bekämpningsmedlet Vectobac G för bekämpning av stickmyggor.
Bännbäck , 741-616-09	Avslag	Kemikalieinspektionen beslutar att avslå ansökan om användning av bekämpningsmedlet Vectobac G för bekämpning av stickmyggor.

Beskrivning av ärendet

Ni lämnade den 23 december 2008 in en ansökan om användning av Vectobac G för bekämpning av stickmyggor i området Östra under 2009 (Dnr: 741-1809-08)

Ni lämnade den 23 december 2008 in en ansökan om användning av Vectobac G för bekämpning av stickmyggor i områdena Österfärnebo, Tärnsjö och Huddunge under 2009 inklusive Bärrek och områden runt Gysinge (Dnr: 741-1810-08)

Ni lämnade den 2 januari 2009 in en ansökan om användning av Vectobac G för bekämpning av stickmyggor i områdena Jädersholmar, Sonnboviken och Kungsgårdsholmarna under 2009 (Dnr: 741-2-09)

Ni lämnade den 16 mars 2009 in en ansökan om användning av Vectobac G för bekämpning av stickmyggor i områdena Koversta, Långevara, Ingevara, Storön, Mattön, Västerön, Källänge och Näset under 2009, (Dnr: 741-614-09)

Ni lämnade den 16 mars 2009 in en ansökan om användning av Vectobac G för bekämpning av stickmyggor i områdena Bännbäck och Balsta under 2009 (741-616-09)

Det har genom mätning av myggförekomsten blivit uppenbart att mygg kan förekomma i sådana mängder i Nedre Dalälvsområdet att de utgör ett sanitärt problem. De mängder i vilka mygg kan förekomma inom Nedre Dalälvsområdet är bland de högsta som uppmätts i världen.

Vissa arter av stickmyggor (s.k. skogsmyggor) förekommer som mest kring midsommar medan andra arter (s.k. översvämningsmyggor) kan förekomma rikligt under juli och augusti om lämpliga levnadsbetingelser finns. Studier som utförts under år 2000 och 2001 i det aktuella området har dock visat att översvämningsmyggor även kan förekomma rikligt under våren och försommaren. Detta innebär att en bekämpning kan behöva utföras under våren/försommaren och ytterligare två bekämpningar senare på sommaren.

För alla områden som drabbas av de stora mängder översvämningsmyggor som kan förekomma är detta ett mycket stort problem både direkt och indirekt. Det har negativa effekter på livssituationen för de boende i områdena samt på samhälle, föreningsliv och näringsliv. Den utspridda vetskapen om myggsituationen i områdena är en begränsande faktor för turistnäringen. Utomhusarbetande yrkesgrupper drabbas också.

Bekämpningen som utförts med dispens de senaste åren har följts av ett uppföljningsprogram¹ för att ge svar på frågor om effekter av myggbekämpningen på icke-mål-organismer, såsom direkt påverkan på fjädermygg och dykarbaggar samt indirekta och långsiktiga effekter. Detta påbörjades år 2002 och avslutades 2008. Uppföljningsprogrammet utvärderas nu i en granskning av en oberoende part på initiativ av Naturvårdsverket. Rapporten förväntas bli klar i oktober 2009².

Kemikalieinspektionen har fått totalt sju ansökningar avseende bekämpning av myggor i Nedre Dalälven under 2009. NEDAB har genom Kemikalieinspektionens delbeslut 2009-04-30 dnr: 741-1809-08, 1810-08, 1811-08, 2-09, meddelats dispens för bekämpning i de områden som beviljades dispens under 2008.

NEDAB har också genom Kemikalieinspektionens beslut 2009-05-08 beviljats dispens för ansökan för 2009 angående naturreservatet Ista.

Kemikalieinspektionen avser med detta beslut meddela slutligt beslut för de ansökningar som hittills tagits delbeslut i samt resterande ansökningar. Ansökningarna omfattar sammanlagt ca 4150 ha och genom ovan nämnda beslut och delbeslut har bekämpning beviljats i ca 2900 ha. Resterande areal består således av ca 1250 ha varav ca 700 ha är skyddade i form av Nationalpark, Naturreservat eller Natura 2000-område.

I ärendet har samråd skett med Naturvårdsverket, Jordbruksverket och Skogsstyrelsen. De berörda Länsstyrelserna, Gävleborg, Uppsala, Västmanland och Dalarna samt kommunerna Sandviken, Gävle, Heby, Tierp, Sala, och Avesta har lämnats möjlighet att yttra sig. Artdatabanken och Världsnaturfonden har också varit remissintanser.

Skäl

Ett stort behov av bekämpning kan utgöra ett särskilt skäl för Kemikalieinspektionen att bevilja dispens för myggbekämpning i Nedre Dalälven enligt 5 § 7 förordningen (2000:338) om biocidprodukter, vilket Kemikalieinspektionen har meddelat inför 2009 i de områden där bekämpning kunnat utföras under 2008 samt Naturreservatet Ista, där miljööverdomstolen beviljat bekämpning. På grundval av de skäl som ges nedan kan dock Kemikalieinspektionen inte medge dispens för utökningar och för områden där bekämpning inte varit tillåtet tidigare.

De sju ansökningarna som NEDAB lämnat in för år 2009 omfattar tillsammans ett betydande landområde. Den bekämpning som kan bli aktuell är avsevärt mer omfattande än tidigare vilket medför att riskerna för negativa ekologiska effekter också är större. En stor del av områdena inbegriper dessutom Natura 2000-områden.

Naturvårdsverket har i sitt yttrande framfört att prövningen av Natura 2000-områden inte bör göras enskilt utan ske samlat för hela området. Naturvårdsverket framför även att det inte kan uteslutas att åtgärderna får en sådan betydande miljöpåverkan att tillstånd krävs enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken.

¹ Se kemikalieinspektionens beslut 2002-04-03, Dnr:741-1253-01.

² Överenskommelse, Naturvårdsverkets dnr 235-966-09 Nf. Mellan Naturvårdsverket och Umeå Universitet. Uppdrag: Att utvärdera uppföljningsprogrammet för myggbekämpning i Nedre Dalälven 2002-2008 med syfte att utgöra ett underlag för den fortsatta hanteringen av ärenden kring myggbekämpningen.

Enligt 7 kap. 28 b § miljöbalken får tillstånd lämnas endast om verksamheten ensam eller tillsammans med andra pågående verksamheter inte kan skada miljön eller medföra störningar. Detta innebär att en samlad bedömning ska göras, eftersom den planerade bekämpningen anses påverka hela området med alla dess Natura 2000-områden. Även åtgärder som äger rum utanför området ska tas med i bedömningen om tillståndsplikt³.

Med hänsyn bl.a. till Naturvårdsverkets yttrande finner Kemikalieinspektionen att det finns risk för att den sammantagna bekämpningen kan medföra en betydande påverkan på miljön i Natura 2000-områdena. Bekämpningen i de områdena är därför tillståndspliktig enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken. För att kunna göra en sådan tillståndsprövning krävs en miljökonsekvensbeskrivning (MKB). Bifogad MKB är emellertid inte tillräcklig för att kunna göra denna prövning. Bifogad MKB saknar en beskrivning av hur den totala bekämpningen påverkar miljön med avseende på hela regionen Nedre Dalälven och samtliga Natura 2000-områden som innefattas i regionen. Det saknas också en tydlig bedömning av eventuella alternativa lösningar, t.ex. regleringen av vattenföringen i Nedre Dalälven. En kvantifierad bedömning behövs av de sekundära ekologiska effekter som bekämpningen medför. Av bifogad MKB går det inte att bedöma om effekterna är skadliga och i så fall i vilken utsträckning. Det kan antas att miljöpåverkan inom en region ökar när man går från bekämpning i flera mindre från varandra avskilda områden till bekämpning i ett eller ett fåtal större sammanhängande områden. Det innebär flera osäkerhetsfaktorer när bekämpningen ökar i omfattning och de storskaliga ekologiska effekterna behöver utredas bättre för att det ska gå att avgöra om de är skadliga.

Den bifogade miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller således inte kraven i 6 kap. miljöbalken eftersom det på grundval av denna inte är möjligt att göra en samlad bedömning av den totala bekämpningens effekter på miljön. Eftersom Kemikalieinspektionen inte kan pröva frågan om tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken kan Kemikalieinspektionen inte medge dispens för utökningar inom de områden som är Natura 2000-områden. För att kunna ta hänsyn till behovet vid tillståndsprövningen måste 7 kap. 29 § miljöbalken tillämpas vilket kräver tillstånd från regeringen.

Eftersom de sammantagna ekologiska konsekvenserna för hela det aktuella området inte med säkerhet kan överblickas kan Kemikalieinspektionen inte utesluta att stora naturvårdsintressen står på spel. Kemikalieinspektionen kan därför i nuläget inte heller bevilja dispens för de områden som ansökningarna avser som inte utgörs av Natura 2000-områden.

I sammanhanget ska det understrykas att den oberoende granskningen av det avslutade uppföljningsprogrammet ska ge förslag på en plan för fortsatt långsiktig uppföljning av ekologiska effekter i hela det område där bekämpning tillåts.

Bättre förutsättningar att pröva ansökningar om stora utökningar kommer dock att föreligga efter att den oberoende utvärderingen av det avslutade uppföljningsprogrammet är klar och genomgången av ansökan om produktgodkännande för produkten Vectobac G är avslutad.

³ Natura 2000 i Sverige, Handbok med allmänna råd. Naturvårdsverket 2003. Punkt 3.2.3.

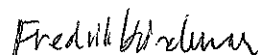
Beslutet grundas på bestämmelserna i 7 kap. 28 a §, 7 kap. 28 b §, 6 kap. 9 § miljöbalken och 16 och 19 §§ förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Hur man överklagar

Detta beslut får överklagas hos miljödomstolen, Nacka tingsrätt. Ett skriftligt överklagande ställt till miljödomstolen ska i så fall ha kommit in till Kemikalieinspektionen, Box 2, 172 13 Sundbyberg, inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet.

På Kemikalieinspektionens vägnar

Helena Casabona

Fredrik Hårdeman

Övr. närvarande: Cataria Sward, Kersti Gustafsson,

Kopia:

Naturvårdsverket

Jordbruksverket

Skogsstyrelsen

Länsstyrelsen i Gävleborg

Länsstyrelsen i Uppsala

Länsstyrelsen i Västmanland

Länsstyrelsen i Dalarna

Sandvikens Kommun

Gävle Kommun

Heby Kommun

Tierps Kommun

Sala Kommun

Avesta Kommun

Artdatabanken

Världsnaturfonden